

Kursplan

för kurs på avancerad nivå

Avancerad kurs i Religionskunskap I

Advanced course in the Study of Religion I

30.0 Högskolepoäng

30.0 ECTS credits

Kurskod:	RKA101
Gäller från:	VT 2011
Fastställt:	2009-12-10
Ändrad:	2010-12-07
Institution	Institutionen för etnologi religionshistoria och genusvetenskap (ERG)
Ämne	Religionshistoria

Beslut

Denna kursplan är fastställd av styrelsen vid Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusstudier 2009-12-10. Reviderad 2010-06-08. Reviderad 2010-12-07.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Minst 60 hp Religionskunskap inom lärarprogrammet.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
1001	Allmän religionshistoria I	7.5
1002	Allmän religionshistoria II	7.5
2001	Valbart alternativ: Religion och politik	7.5
2002	Valbart alternativ: Religion och genus	7.5
2003	Valbart alternativ: Nyandlighet och nya religiösa rörelser	7.5
2004	Valbart alternativ: Mystik och meditation	7.5
2005	Valbart alternativ: Fornnordisk religion	7.5
2006	Valbart alternativ: Schamanismer och besatthet	7.5
2007	Valbart alternativ: Droger, religion och kultur	7.5
2010	Valbart alternativ: Projektion och illusion	7.5
2011	Valbart alternativ: Religion, hälsa och ohälsa	7.5
2012	Valbart alternativ: Religion och politik II	7.5
2013	Valbart alternativ: Österländsk esoterism	7.5
2014	Valbart alternativ: Religion och populärkultur	7.5
3001	Självständigt arbete	15

Kursens innehåll

Kursen ger kunskaper i religioner inom det allmänna religionshistoriska fältet samt teoribildning avseende dessa. Kursen innehåller också specialiserade studier inom valt område samt författandet av en vetenskaplig uppsats.

Delkurs 1: Allmän religionshistoria I, 7,5 hp

Delkursen tar upp judendom, islam, hinduism och buddhism till fördjupad behandling.

Delkurs 2: Valbart alternativ, 7,5 hp Profilrelaterat AUO.

Delkursen består av ett flertal valbara alternativ vilka varierar från termin till termin:

- Religion och politik

Kursen fokuserar på spänningsfältet religion och politik. Kursen omfattar den globala framväxten av fundamentalistiska religionstolkningar, religiös nationalism, religion och makt, religiöst motiverat våld, religiös rasism, befrielsesteologier samt politisk religion ur ett genusvetenskapligt perspektiv.

- Religion och genus

Kursen ger en allmän orientering i hur man ur genusperspektiv granskat grundläggande begrepp, definitioner och teorier inom religionshistoria och religionsantropologi. Kursen förmedlar kunskap om religionens roll i konstruktionen av genus och i upprätthållandet av genusordning å ena sidan, och om genus roll i utformning av religiösa uttryck, å andra sidan. Särskild vikt läggs vid frågor om kvinnor, makt och religion.

- Nyandlighet och nya religiösa rörelser

Kursen fokuserar på nyandlighet och nya religiösa rörelser i lokala, transnationella och globala kontexter. Kursen omfattar framväxten av nya religiösa rörelser, inklusive New Age och nyhedendom och problematiserar nyandlighet, alternativreligion och religionsfrihet ur religionssociologiska, religionsantropologiska och genusvetenskapliga perspektiv.

- Mystik och meditation

Kursen fokuserar på mystik och meditation inom buddhism, hinduism, islam, judendom och kristendom samt i viss mån på mystik och meditation i annan, exempelvis "nutida" sekulariserad kontext. Inom de olika religionerna behandlas följande sidor av mystiken: fenomenologiska aspekter, historik, filosofiska och läromässiga tolkningar av mystik, psykologi, språk och tekniker (meditationsformer).

- Fornnordisk religion

Kursen behandlar fornnordisk mytologi, kult, dödsföreställningar och vilket källmaterial vi har. Kursen uppmärksammar även de fornnordiska anknytningar som finns och funnits i alternativa religiösa strömningar i historia och nutid.

- Schamanismer och besatthet

Kursen behandlar den klassiska schamanismen i Nord- och Centralasien och Nordamerika. Den ger också exempel på den rituella besatthetens föreställningsvärldar och uttrycksformer i kulturer runtom världen, samt belyser nyschamanismens roller i öst och väst.

- Droger, religion och kultur

Kursen behandlar hur psykoaktiva droger, såväl naturligt förekommande som kemiskt framställda, används i religiösa sammanhang. Exempel hämtas från alla världsdelar, från förhistorien och in i vår tid. I kursen problematiseras det religiösa bruket av droger och placeras i den kulturella kontext där det förekommer. Kursen ger också en överblick över olika religiösa perspektiv på droger och drogbruk samt en orientering i hur ämnet har behandlats inom religionshistorisk forskning.

- Religion, sjukdom och sjukdomsbot

Kursen ger kunskaper om hur man i olika religiösa traditioner ser på kropp/själ, hälsa och sjukdom. Hur förklarar man sjukdomars uppkomst och beskaffenhet och hur klassificerar man sjukdomar i olika kulturer? Hur förklarar man orsaken till människans insjuknande och på vilka sätt handskas man med diverse sjukdomstillstånd, är ytterligare frågor som kursen behandlar. Kursen tar även upp de roller som olika religiösa specialister spelar i förebyggande och botande av sjukdomar.

-Projektion och illusion. Introduktion till studiet av religion och film.

Kursen behandlar några centrala teman och problemställningar inom det religionsvetenskapliga studiet av film. Mot bakgrund av några grundläggande antaganden kring filmmediets utveckling och särart diskuteras bland annat myt- och ritualteoretiska perspektiv på film som medium och projektyta för ideologier. Samspelet mellan religion och film belyses med exempel från olika perioder och kulturområden.

-Religion, hälsa och ohälsa

Förutom att ge en introduktion till grundläggande terminologi och frågeställningar inom medicinsk antropologi, ger kursen kunskap om hur man ser på hälsa och ohälsa inom ett flertal religiösa traditioner och inom nyandlighet. Kursen behandlar olika typer av sjukdomsförklaringar och metoder att handskas med sjukdomstillstånd. Den ger även inblick i de roller som diverse andliga och religiösa specialister spelar i förebyggandet och botandet av sjukdomar.

-Religion och politik II: Jämförande och historiska perspektiv

Kursen syftar till att belysa samspelet mellan religion och politik med hjälp av exempel från olika perioder, sammanhang och kulturområden. Särskild vikt kommer att fästas vid hur återkommande mönster och motivationer (t.ex. traditionsförnyelse, reception, eskatologisk historieförståelse, religiös legitimering av makt

och våld) kan bidra till en nyanserad syn på religion och politik som närmast oskiljaktiga företeelser i historia och nutid. Några av de specifika teman som behandlas är: buddhistisk och hinduisk kungaideologi, imperieideologi och tortyr i det akemenidiska riket, romersk tidsålderslära, myten som källa till folklig mobilisering i europeisk fascism samt förhållandet mellan nyreligionsitet och politisk aktivism.

- Österländsk esoterism

Delkursen syftar till att ge en introduktion till esoteriska strömningar inom de stora asiatiska religionerna. Genom exempel från hinduism, buddhism och islam med en geografisk spridning från Japan till Medelhavsområdet avser kursen att belysa både historiska och nutida uttryck för esoterisk praxis och idétradition. De rituella former och discipliner som iakttas har ofta en markerat gränsöverskridande karaktär så att gängse normer utmanas och vänds i sin motsats. Trots sin tillsynes slutna, elitistiska karaktär står dessa esoteriska strömningar vanligen i nära kontakt med folklig religiositet. Historiskt har de också genom framstående ritualister och lärda mästare ofta varit lierade med den politiska makten och dess företrädare.

- Religion och populärkultur

Kursen behandlar intersektionen mellan religion och populärkultur samt populärkulturens roll i senmodern religiös förändring. Ämnet behandlas ur flera perspektiv: förekomsten av religiösa teman och symboler i populärkultur samt deras roller och funktioner, populärkulturella inslag i religion, populärkulturens funktion som ett meningsskapande system, och religion och populärkultur i dialog. I delkursen diskuteras olika populärkulturformer såsom film, tv, skönlitteratur, musik och serietidningar och nya teoretiska perspektiv.

Delkurs 3: Självständigt arbete, 15 hp

Delkursen består av författande av vetenskaplig uppsats rörande ett avgränsat religionshistoriskt problem inom valt religionsområde. Uppsatsarbetet skall utgöras av en självständigt formulerad och probleminriktad religionshistorisk forskningsuppgift. Ämne, uppläggning och litteratur bestäms i samråd med handledare/examinator. I delkursen ingår även aktivt deltagande i uppsattsseminarier.

Förväntade studieresultat

Mål för delkurs 1 och delkurs 2

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- redogöra för religioner i de allmänna religionshistoriska fältet, samt för grundläggande begrepp och centrala frågeställningar inom forskning kring dessa religioner,
- redogöra för ett valbart religionshistoriskt fält och dess forskningsproblematik.

Mål för delkurs 3

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- redogöra för ett valbart religionshistoriskt fält och dess forskningsproblematik,
- söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer,
- självständigt identifiera, formulera och lösa problem utifrån kunskap om tillämpliga metoder inom området samt genomföra ett examensarbetet inom den givna tidsramen,
- muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera examensarbetets syfte och resultat och
- beakta gällande forskningsetiska normer.

Undervisning

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, inlämningsuppgifter och författande av en vetenskaplig uppsats rörande ett avgränsat religionshistoriskt problem inom valt religionsområde. Undervisningens form och omfattning kan anpassas till såväl antalet studenter på kursen som institutionens ekonomiska situation.

Kunskapskontroll och examination

a. Kursen examineras på följande vis: muntlig tentamen, skriftlig uppgift, seminarrepresentation samt författande av en vetenskaplig uppsats rörande ett avgränsat religionshistoriskt problem inom valt religionsområde och aktivt deltagande i uppsattsseminarier.

b. Betygssättning sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

A = Utmärkt

B = Mycket bra

C = Bra

D = Tillfredsställande

E = Tillräckligt

Fx = Otillräckligt

F = Helt Otillräckligt

c. Kursens betygskriterier delas ut vid kursstart.

d. För att få slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser.

e. Vid underkännande gäller att studerande som fått betyget Fx eller F på ett prov har rätt att genomgå fyra ytterligare prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E.

Studerande som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studerande som fått betyget Fx eller F på prov två gånger av en och samma examinator har rätt att få en annan examinator utsedd för att bestämma betyg på provet, om inte särskilda skäl talar emot det. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen.

Övergångsbestämmelser

När kursen inte längre ges eller kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att en gång per termin under en treterminsperiod examineras enligt denna kursplan. Dock gäller fortfarande begränsningarna enligt punkt e under Kunskapskontroll och examination.

För överensstämmelser med det tidigare kurssystemet hänvisas till institutionens studievägledare/studierektor/motsv.

Begränsningar

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan inom eller utom landet genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Kurslitteratur

Med reservation för förändringar.

Delkurs 1: Beroende på studentens tidigare studier, läses som första delkurs antingen:

Alt 1:

Allmän religionshistoria I (7,5 hp)

- Reynolds, Frank E. & Carbine, Jason (red.) (2000). The life of Buddhism. Berkeley, Calif.: University of California Press. 230 s.

- Berglie, Per-Arne 2005 □ Militärer, munkar, medier och mirakelmän. Burmesisk religiositet och burmesisk komplexitet. Ur Religion och Bibel: Nathan Söderblomsällskapets årsbok 2005. Sid. 5-19.

- Hawley, John Stratton & Vasudha Narayanan

2006 The Life of Hinduism. Berkeley.

- Lundgren, Svante 2000 Religiös och sekulär judendom i modern tid. Åbo. 166 s.

- Watt, Montgomery 1976 Muhammad: Prophet and Statesman. London. 250 s.

eller:

Allmän religionshistoria II (7,5 hp)

- Bell, Diane, 1993, Daughters of the Dreaming. Minneapolis. 342 s.

- Hultkrantz, Åke, 1992, Shamanic healing and ritual drama: health and medicine in native North American religious traditions. 197 s.

- Evans-Pritchard, E.E, 1976 (eller senare), Witchcraft, Oracles, and Magic Among the Azande. Oxford. 265 s.

- Mebius, Hans, 2003, Bissie. Studier i samisk religionshistoria. Östersund. 247 s.

- Morris, Brian, 2000, Animals and Ancestors: An Ethnography. Oxford. 287 s.

- Artikelkompendium: Nord- och Sydamerikas inhemska religioner.

Delkurs 2: Valbart alternativ (7,5 hp)

Alternativ 1: Religion och politik

- Domke, David, 2004, God Willing? Political Fundamentalism in the White House. London: Pluto Press. 185 s.

- Ellis, Stephen & G t Haar, 2004, Worlds of Power: Religious Thought and Political Practice in Africa. NY & Oxford: Oxford University Press. 263s.

- Gardell, Mattias, 2005, bin Ladin i våra hjärtan □ globaliseringen och framväxten av politisk islam. Stockholm: Leopard. 300s.

- Jeffrelot, Christophe, 1999, Hindu Nationalist Movement and Indian Politics, 1925 to the 1990's. South Asia Books. Enligt lärares urval.

- Lincoln, Bruce, 2003, Holy Terrors. Thinking about Religion after September 11. Chicago: University of Chicago Press. 92 s.
- Peralta, Amanda, 1995, Teori och praktik i de fattigas universum: en idéhistorisk undersökning av latinamerikansk befrielsesteologi. Göteborg: Daidalus. 153 s.
- Artikelkompendium: Religion och politik.

Alternativ 2: Religion och genus

- Hellman, Eva (1998): Hinduiska gudinnor och kvinnor □ en introduktion. Bokförlaget Nya Doxa, Nora, s. 78.
- Svensson, Jonas (1996): Muslimsk feminism: några exempel. Lund universitet: Teologiska institutionen. S. 1 □ 117.
- Keinänen, Marja-Liisa (ed.) (2010): Perspectives on Women's Everyday Religion. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Comparative Religion nr. 35.
- Werner, Yvonne Maria (red.) (2008). Kristen manlighet: ideal och verklighet 1830-1940. Lund: Nordic Academic Press
- Artikelkompendium: Religion och genus.

Alternativ 3: Nyandlighet och nya religiösa rörelser

- Berger, Helen A., 1999, A Community of Witches: Contemporary Neo-Paganism and Witchcraft in the United States. Columbia. 148 s.
- Heelas, Paul & Woodhead, Linda (2005). The spiritual revolution: why religion is giving way to spirituality. Malden, Mass.: Blackwell. 190 s.
- Lewis, James R. (2003). Legitimizing new religions. Piscataway, N.J.: Rutgers University Press. 272 s.
- Lewis, James R. & Jesper Aagaard Petersen (Ed.), 2005, Controversial New Religions. Oxford. 283 s. (i urval).

Kompendium Genus och sexualitet

Alternativ 4: Mystik och meditation

Alternativ 4: Mystik och meditation

- Carpenter, David & Ian Whicher (red.), 2003. Yoga: The Indian Tradition, London: Routledge
- Geels, Antoon. 1998. Judisk mystik - ur psykologisk synvinkel, Skellefteå: Norma bokförlag
- Geels, Antoon. 2000. Kristen mystik - ur psykologisk synvinkel, Del I, Skellefteå: Norma bokförlag

Artikelkompendium

Alternativ 5: Fornnordisk religion

- Clunies Ross, Margaret, 1998, Hedniska ekon: myt och samhälle i fornnordisk litteratur. Gråbo. 384 s.
- Dumézil, Georges, 1962, De nordiska gudarna: en undersökning av den skandinaviska religionen. Stockholm. 122 s.
- Steinsland, Gro, 2007, Fornnordisk religion, Stockholm, ca 200 i urval efter lärares anvisningar.
- Artikelkompendium: Fornnordisk religion.

Alternativ 6: Schamanismer och besatthet

- Larsson, Thomas P. (red.), 2000, Schamaner: Essäer om religiösa mästare. Nora.
- Stutley, Margaret, 2003, Shamanism: An Introduction. London.
- Artikelkompendium: Schamanismer och besatthet.

Alternativ 7: Droger, religion och kultur

- Fuller, Robert, 2000, Stairways to Heaven: Drugs in American Religious History. Boulder. 237 s.
- Furst, Peter (ed.), 1972, Flesh of the Gods: The Ritual Use of Hallucinogens. Prospect Heights. 304 s. (i urval).
- Rydving, Håkan (red.), 1996, Rus & rit: Om droger och religioner. Örebro. 251 s. (i urval).
- Artikelkompendium: Religion, droger och kultur

Alternativ 8: Religion, sjukdom och sjukdomsbot

- Olov Dahlin: Being a patient in the religious and medical plurality of the Mberengwa District, Zimbabwe. 2001.
- Matti Kamppinen: Cognitive systems and cultural models of illness. A study of two mestizo peasant communities of the Peruvian Amazon. FF Communications nr. 244. Hki 1989.
- Artikelkompendium: Religiösa perspektiv på hälsa, sjukdom och sjukdomsbot

Alternativ 9: Projektion och illusion. Introduktion till studiet av religion och film.

- Jolyon Mitchell och S. Brent Plate (utg.), 2007, The Religion and Film Reader, Routledge, 496 s.
- S. Brent Plate, 2009, Religion and Film: Cinema and the Re-Creation of the World, Wallflower Press, 112

s.

- S. Brent Plate (utg.), 2003, Representing Religion in World Cinema: Filmmaking, Mythmaking, Culture Making, Palgrave Macmillan, 288 s.
- Artikelkompendium.

Alternativ 11: Religion, hälsa och ohälsa

-Klintberg, Bengt af

□Hejnumkärringen. □ Ur: B.G. Alver, B. af Klintberg, B. Rørbye & A-L. Siikala (red.): Botare. En bok om etnomedicin i Norden. LTs förlag, Stockholm. 1980, s. 9□52.

-Orsi, Robert A.

□The cult of the saints and the reimagination of the space and time of sickness in twentieth-century American Catholicism. □ Ur: L.L. Barnes & S.S. Sered (red.), Religion and Healing in America. Oxford University Press, s. 29□47.

-Rahman, Fazlur

□Islam and health/medicine: a historical perspective. □ Ur: L.E. Sullivan (red.), Healing and Restoring. Health and Medicine in the World's Religious Traditions. 1989, s. 149□172. MacMillan Publishing Company.

-Sargent, Carolyn

□Birth □. Ur: C.R. Ember & M. Ember (red.), Encyclopedia of Medical Anthropology. Health and Illness in the World's Cultures. Vol. I: 224□230. Kluwer Academic/Plenum Publishers. 2004.

-Sered, Susan Starr

□Religious rituals and secular rituals: Interpenetrating models of childbirth in a modern, Israeli context. □ Ur: W.H. Swatos (red.): Gender and Religion. Transaction Publishers. 1994, s. 113□126.

-Siikala, Anna-Leena

□Miina Huovinen. En verbalexatiker från Fjärrkarelen. □ Ur: B.G. Alver, B. af Klintberg, B. Rørbye & -A-L Siikala (red.): Botare. En bok om etnomedicin i Norden. LTs förlag, Stockholm. 1980, s. 53□82.

Sobo, Elisa J.

□Theoretical and applied issues in cross-cultural health research. Key concepts and controversies. □ Ur: C.R. Ember & M. Ember (eds.), Encyclopedia of Medical Anthropology. Health and Illness in the World's Cultures. Vol. I: s. 3□11. Kluwer Academic... 2004.

-Wujastyk, Dominik

□The science of medicine. □ Ur: Gavin Flood (ed.): The Blackwell Companion to Hinduism. Blackwell Publishing. 2003, s. 393□406.

-Zvelebil, Kamil V.

The Poets of the Powers. London: Rider. 1973, s. 25□36.

-Zysk, Kenneth G.

□Mythology and the brahmanization of Indian medicine: Transforming heterodoxy into orthodoxy. □ Internet Exhibitions Moesgaard. www.hindu.dk.

-Zysk, Kenneth G.

□New Age Āyurveda or What happens to Indian medicine when it comes to America. □ Ur: Traditional South Asian Medicine 2001, 6/6: 10□26.

-Zysk, Kenneth G.

Siddha medicine in Tamilnadu. Tranquebar Initiativets Skriftserie 2. København: Nationalmuséet. 2008, 20 s. www.tranquebar.info

-Artikelkompendium

Alternativ 12:

Religion och politik II: Jämförande och historiska perspektiv

- Lincoln, Bruce. 2007. Religion, Empire, and Torture: The Case of Achaemenian Persia, with a Postscript on Abu Ghraib. University of Chicago Press. 176 Sid.

Artikelkompendium

Alternativ 13:

Österländsk esoterism

- White, David Gordon. 2000. □Introduction□. Tantra in Practice, red. D. G. White. Princeton.

Artikelkompendium

Alternativ 14:

Religion och populärkultur

- Gordon Lynch (red.), 2007. Between Sacred and Profane: Researching Religion and Popular Culture. London: I. B. Tauris (Urval)

- Forbes, Bruce D. & Jeffrey H. Mahan (red.), 2005. Religion and Popular Culture in America. Revised

Edition. Berkley: University of California Press

- David Morgan (red.) 2008. Keywords in Religion, Media and Culture. London: Routledge

Understanding Theology and Popular Culture. Oxford: Blackwell.

- Partridge, Christopher: 2004. The Re-Enchantment of the West, vol 1. London: T & T Clark International.
(Urval)

Artikelkompendium

Delkurs 3: Examensarbete för kandidatexamen (15 hp)

- Litteratur väljs i samråd med lärare/examinator.